

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Dreptate uitată

Trăim zile aspre de renunțări și sacrificii. Nu-i timpul de luat, ci de dat. Cât mai mult. Totul. — Dar a cere și a face dreptate este potrivit totdeauna. Necesari chiar. De-o fi și numai pentru a împărți necazul și povara. E o mângăere a ști că ai tovarăși cari poartă greul cu tine alături, în dreaptă măsură.

Această dreptate o cerem, iarăși și iarăși, pentru slujitorii altarelor străbune, pentru ceata de oameni blânzi și modești, pe care veacurile de oropsire națională i-au cinstit drept părinți ai sufletului românesc, înaintemergători în faptă și cuvânt, ai zilelor de biruință de mai apoi. Pe atunci, când nu erau profesori învățați, nici doctori, nici ingineri constituiți în corpuri speciale, nici profesori și dascăli prea mulți, — când nu erau decât „sate și preoți” — atunci au fost buni preoții lui Dumnezeu să mântue neamul de pierire. Iar după isbândirea visului de veacuri, venerabilii părinți sufletești ai neamului au fost dați la o parte, batjocoriți nu odată, uitați totdeauna. Puși au fost ca rang și plată mai jos decât toate tagmele de slujbași ai țării. — Și ei n'au făcut greve. Ci au mers pe cărarea muncii lor, au continuat a fi povățuitorii sufletelor, învățători de adevăr și crescători de omenie. Și când s'a cerut obol de jertfă pentru înzestrarea armatei, tot ei au sărit cei dintâi să-și ofere cu dragă inimă salariul de pe o lună întreagă.

Și totuși, nici acuma nu ar îndrăzni să ceară, nici măcar dreptate. Cu toate că scumpețea crește și salariile lor mizere încep a fi absolut neîndestulătoare. Ci e vorba de o nouă orânduire a tuturor salariilor; chiar de o reorganizare structurală a statului. — E datoria lor deci să roage și să pretindă dela cei în drept ca măcar acuma, în ceasul din urmă, să facă dreptate! Preoții să nu mai fie puși la colțul mizeriei în țara căreia i-au făcut și li fac alăta bine. E vorba doar că vrem să fim o țară cinstită și adevărat creștină!

Și credem că vom și fi, sub toate raporturile. Chiar și sub raportul respectării adevărului sfânt că vrednic este sluga de plata sa. Mesagiul Regal dela deschiderea de alaltăieri a Corpurilor Legiuitoare ne este cheazășie sigură că așa va fi. Cuvântul rostit de Suveranul Țării e limpede și categoric: „O deosebită atențiune va fi acordată armonizării salariilor funcționarilor publici, care va fi în decursul actui an bugetar. Cu prilejul înfăptuirii acestei însemnate reforme se vor stabili principiile unei mai logice ierarhizări și a unei mai juste remunerări.”

Așa a grăit Suveranul, în auzul Țării întregi. Și nu ne îndoim că dreptatea preoțimii de astădată nu se va mai face uitată.

Paresimile bunului Păstor

— Cuvântul urmașului vârhovnicului Petre către preoțimea din pastorație —

(+). Apostolul Neamurilor îndeamnă toată obștea creștinească să răscumpere vremea, căci zilele sunt rele. Iar vremea se răscumpără săvârșind, în timpul pocăinței, cu puteri înnoite de harul ceresc, și binele pe care datori eram să-l săvârșim, dar nu l-am săvârșit câtă vreme rătăceam pe calea păcatului, departe de Domnul. Paresimile sunt tocmai potrivite pentru acest fel de răscumpărare a vremii pierdute până aci, și cei cari trebuie să înțeleagă în primul rând și să lucreze din răspuseri în sensul acestui adevăr, pentru ei înșiși și pentru turma ce le-a fost încredințată, sunt preoții: Toți preoții, fără deosebire. Dar mai ales cei din cura animarum. Lucrul acesta l-a legat de suflet Sf. Părinte Pius XII parohilor din Roma și predicatorilor pentru Postul Paștilor, la începutul Paresimilor latine din acest an. — Cuvintele Vicarului lui Hristos au fost rostite într'un cerc relativ restrâns, dar ele sună păstorilor sufletești din lumea întreagă. Privesc, prin urmare, și preoțimea română unită. De aceea, pe lângă toată părerea de rău că nu putem reproduce în întregime splendida omilie a Sf. Părinte, facem totuși cât ne îngăduie spațiul nostru restrâns: aducem câteva frânturi luminoase din ea.

Preotul — zice Sf. Părinte — trebuie să-și aducă mereu aminte de treapta la care a fost ridicat din mila Domnului: el este sol al lui Hristos, și i-a fost încredințat cuvântul împăcării (2 Cor. V. 18-20). Din acest motiv să țină la demnitatea sa de mijlocitor și crainic al lui Isus Hristos, închinându-și toate puterile slujbii sale înalte. Să nu uite niciodată marile adevăruri:

1. Preotul de enorie e un apostol. Ca atare, cunoscând boalele de multe feluri ale veacului nostru, nu-și va da odihnă oaselor până ce nu-și va cunoaște bine toate oițele cuvântătoare, cu toate nevoile lor. Spre acest scop va lua stradă de stradă și casă de casă, cercetându-și enoriașii și făcând tot ce-i stă în putință ca cei rătăciți să apuce la calea cea bună, iar cei buni să fie și mai buni. Cu prilejul acestor vizite pastorale își va nota elementele alese cu gândul de a le folosi în Acțiunea Catholică (la noi: Agru). Păstorul cel bun e Părinte și Dascăl. Asa că „apostolul parohiei, asemenea Sf. Pavel: cu ce slabi se face slab, ca pe cei slabi să-i câștige. Tuturor toate se face ca să mântuiască pe cei ce pot fi mântuiți”. (1 Cor. 9, 22).

2. Preotul de enorie e păstor sufletesc și părinte sufletesc. Acțiunea Bisericii trebuie îndreptată înainte de toate spre împărăția lui Dumnezeu, care nu-i din lumea aceasta, de

cumva nu vrea să rămână stearpă. „Să instruiască pe credincioși în gândirea creștină, să înnoiască omul întru urmarea și imitarea lui Hristos, să-i lărgească drumul, totdeauna strâmt, spre împărăția cerurilor și să facă lumea într'adevăr creștină: aceasta e menirea proprie preotului de enorie ca dascăl, părinte și păstor al parohiei”. Administrația și organizația, e drept, sunt și ele prețioase mijloace de apostolat, dar trebuiesc adaptate și subordonate slujbei duhovnicești-pastorale.

3. Preotul de enorie și el, ca orice arhieru, e luat dintre oameni și e pus pentru oameni... ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate (Evrei 5, 1). Caracterul său sacru, sacerdotal, îi impune datorințe speciale: slujirea sf. liturghii și administrarea Sfintelor Taine. Demnitatea aceasta înaltă trebuie avută mereu înaintea ochilor, și trebuie făcută să lucească și în ochii altora, printr'o purtare în consecință. „Prin urmare voi toți — le strigă Supremul Pontifice — cum ați făcut-o, sigur, și până acum, să slujiți cu evlavie plină de bună cuviință și intimă Sfintele Taine, ferindu-vă cu toată grija ca nu carecumva sfintele rândueli bisericesti, așa zicând, să se usuce în mâinile preotului. Fără îndoială că nu atârnă dela vrednicia personală a slujitorului efectul esențial al Sacramentelor... Dar pentru a stimula pe credincioși să se apropie de aceste izvoare suprafirești și pentru a-i dispune la primirea harului, trebuie să țineți de a voastră sfântă datorie să slujiți Sf. Liturghie și să administrați Sf. Taine cu acele adânc respect, și cu acea reverință conștientă, cu acea pietate lăuntrică, cari fac sfintele slujbe tot atâtea pilde de zidire și indemn spre devoțiune”.

Aceeaș grijă trebuie avută ca credincioșii să aibă parte din belșug de harurile sf. taine a Pocăinții. „Fiți gata și generoși întru a întinde această scândură de scăpare celor ce călătoresc pe marea înviforată a vieții. Insistați (asupra pocăinței prin spovedanie) cu zel special și plin de devotament; stăruiți stând în acel dumnezeesc tribunal de acuzare, căință și iertare, ca judecători cari nutresc în pieptul lor o inimă de părinte și de prieten, de medic și de măestru”.

4. Preotul de enorie e dator, în Paresimi mai mult ca oricând, să vestească, sus și tare, cuvântul lui Dumnezeu, ca unul căruia i-a fost încredințată de Atotputernicul slujirea împăcării, cuvântul împăcării (2 Cor. V. 18-19). Ignoranța multă din zilele noastre reclamă imperios vestirea adevărului evanghelic. De aceea Păstorul cel Mare sfătuie pe toți slujitorii

altarelor: „Predicați doctrina, umilirile și gloriile dumnezeescului Mântuitor! Asta mai ales după ce Dumineca și în Paresimi se adună gloatele credincioase în jurul amvoanelor, oferindu-vi-se astfel un prilej unic — prins cu gelozie de crainicii altor concepții — de a face mai puternică, mai călită, mai adâncă credința poporului... Faceți familiare, prin predicile voastre, persoana și pilda Omului-Dumnezeu, pentruca viața religioasă a singuraticilor să sbucnească și să se desvolte cu divină frăgezime în relația și unirea personală cu Isus Hristos. Predicați misterele credinței; predicați adevărul în puritatea și integritatea sa, până în ultimele sale consecințe morale și sociale: după acestea însetează poporul. Predicați cu simplitate, având în vedere sensul practic care ajunge la minte și devine călăuză a spiritului. Nu vorbăria scilpitoare și meșteșugită câștigă, mai ales astăzi, sufletele, ci cuvântul convins, care pleacă dela inimă și merge inimă“.

5. Preotul de enorie să fie *suflet caritativ*, asemenea Stăpânului care a trecut prin lume făcând bine (Fapte, 10, 38). Roma deja la începutul veac. II, după o vorbă plastică a sf. Ignățiu Antiochenul, avea primatul și pe terenul iubirii creștine efective. „Caritatea romană n'a scăzut nici în veacurile ce au urmat“ cum dovedește istoria Romei papale. Preoțimea catolică trebuie să aibă ochi deschiși în fața mizeriilor fără număr și inimă largă, cât lumea, pentru a milui și a îndupleca și pe alții să facă milă cu cei sărmani. Răstimpul Paresimilor e cel mai potrivit pentru a muia inimile. „Organizați opera binefacerii!“ strigă Pius XII. Și spune și cum trebuie făcut acest lucru: cu spiritul iubirii, cu respect delicat, cu privirea îngrijată de cei ce au ajuns la anaghie fără vina lor.

Așa a grăit Sf. Părinte. Și cuvântul lui a răsunit dela margini la margini de lume. — Facă ceriul ca să aducă și la noi roadele sale, ca aiurea; ba mai mult ca oriunde. Căci mari și multe sunt lipsurile noastre.

Urările de bine ale Sf. Părinte. După cum anunță agenția „Havas“, la cuvintele omagiale ale I. P. S. pâr. mitropolit *Alexandru al Blajului*, care era întovărășit de PP. SS. LL. *Valeriu al Orăzii* și *Iuliu al Clujului*, Sf. Părinte a răspuns cu o întreită urare de bine pentru Țara și Neamul al căror fii erau cei trei ierarhi către cari se îndrepta cuvântul urmașului vârhovnicului Petre:

„*Dorim Poporului vostru pacea lăuntrică, reamintindu-vă că doctrina socială catolică, concepția catolică a familiei și legea catolică a fraternității universale, constituie cele mai puternice elemente de acțiune în stare să potolească certurile lăuntrice, să aplaneze conflictele între bogăți și săraci și între lucrători și patroni. Vă dorim deasemeni pacea externă, rugând pe Domnul să păzească Țara voastră de plaga războiului spre a-i îngădui să continue a se închina operei sale de milostenie în favoarea victimelor actualului conflict*“.

Fie ca această urare a Vicarului lui Hristos să aște ascultare la Cel de sus, și binecuvântarea Ceriului să se pogoare peste Țara și Neamul nostru.

Politica ochilor închiși

Citim în revista „*Ortodoxia*“ (d. 18 Febr. 1940): „*Nu fugiți de biserica voastră*“.

De câțva timp, o mare parte din credincioșii Bisericii noastre, în loc să mai meargă, pentru nevoile lor religioase, la bisericile ortodoxe din oraș, și-au luat obiceiul să meargă, mult mai bucuroși, la bisericile catolice, și în special, la biserica Sf. Iosif

Cunosc pe cineva, dintre intelectualii și fruntașii vieții noastre românești, care deși născut creștin-ortodox, din părinți creștini-ortodocși, botezat în religie creștină ortodoxă, deci cu certificat de ortodoxie, când este vorba ca să-și arate legăturile sale cu țara și poporul românesc, totuși este nelipsit dela slujbele catolice și niciodată nu intră într-o biserică românească.

Și ca el sunt foarte mulți, mai ales în pătura de sus.

Ceeace este însă mai dureros, e că și parie din cealaltă lume, au început să facă fel: Merg la biseica catolică, dau acatiste acolo, se roagă acolo și țin postul sfântului Anton.

Intrebând pe cineva, care este motivul pentru care fac aceasta, mi-a răspuns că acolo e mai bine, slujba mai frumoasă, mai multă rânduială și credincioș cu mul mai bun simț religios și mai pătrunși de sfințenia locului în care se află!?

Se mai văeta că la noi e cu totul altfel. Slujbele prea lungi și chiar plictisitoare, nu este o mazăcă aleasă și instrumentală, iar credincioșii sunt complect lipsiți de bun simț și n'au cât de puțin respect de sfințirea locului unde se află“.

Cele de mai sus sunt o autentică dovadă pentru un fapt, pe care de atâtea ori l-au afirmat și-l afirmă oameni de bine, cercetători ai aroblemei noastre noastre religioase. Nu no catolicii, ci o revistă care poartă și numele de „*Ortodoxia*“, o spune că sunt mulți, foarte mulți, mai ales în *pătura de sus*, între intelectuali, între cei ce *raționează*, — cari nu și mai mulțumesc cu ce le ofere biserica lor, și merg la catolici la biserică! și — ceeace mai mult îl doare pe autorul articolului din chestie e că și o parte din *cealaltă lume* a început să facă la fel...

Și pentruce? Pentrucă la catolici (în lege: la rital latin) e mai multă rânduială mai multă cuviință și slujbele sunt mai potrivite aranjate, mai frumos executate.

Inregistrând faptul cu motivele lui, autorul articolului ce credeți, ce face? *Combată faptul, dar nu și motivele*. Le pune în vedere celor ce procedează astfel, că ei nu mai sunt oameni cinstiți, fiindcă trădează Biserica ortodoxă, singura mântuitoare. Ii face pe ei păcătoși, pentrucă „și-au pierdut încrederea în sfințenia și în puterea mântuitoare a Bisericii creștine ortodoxe, care a rămas pe temelii așezată ei de Hristos“.

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

La al 50-lea an al „Unirei“

Ultimul Cercular (IV—1940) al Preaven. Ordinariat de *Alba-Iulia și Făgăraș* are o seamă de considerații și sugestii dintre cele mai actuale, pentru Dumineca III din Paresimi, care, știm că e închinată *Agrului și presei* noastre creștine. În legătură cu presa bună vine vorba și despre „*Unirea*“. — În cele de mai jos reproducem aprecierile mai marilor noștri bisericestii, mângâiați și întăriți sufletește în slujba pe care o facem noi cei de azi, cari ne dăm silința să pășim în urmele celor ce au întemeiat și susținut, cu osteneala și cu jertfa lor, știută în toate amănuntele ei numai de Cel de sus, această tribună a năzuințelor române și creștine ale uniților. — Citim în pomenitul Cercular:

Vorbind și mai concret, Ne gândim la presa și la publicațiile bune ale Bisericii noastre. Și aci ne oprim, un moment, pentru a comemora împlinirea a 49 ani, și intrarea în al 50-lea, al gazetei noastre „UNIREA“.

„*Unirea*“ nu a fost niciodată și nu este nici astăzi un organ oficial la Bisericii noastre. Iasă, prin oamenii cari au întemeiat-o, cari au condus o, vreme de o jumătate de secol și până astăzi, „*Unirea*“ a fost, dela început, organul prin care s'au manifestat gândurile, preocupările, opiniile și idealurile Clerului și ale înseși Bisericii noastre. Acest lucru este, în chip firesc, de înțeles, dacă vom reaminti numele celor cari au inițiat „*Unirea*“, a celor ce au colaborat la ea, și dacă vom vedea seria de probleme ale

vieții noastre bisericestii, cari au fost puse în discuție din partea „*Unirii*“, în toate vremurile.

Un harnic cercetător al trecutului Neapus la îndemână o serie de amănunte din trecutul „*Unirii*“, pe cari regretăm că le putem reda numai fragmentar.

Idea apariției „*Unirii*“ se pare că este legată de aniversarea a 25-a de episcopat a nemuritorului mitropolit *Vancea*, cum și de seria de atacuri noi, ce se porniseră tocmai în acea vreme împotriva Bisericii noastre, pe temelii „*istorico-canonice*“.

Iachegați într'un mănunchiu, canonicul *Alexandru Grama*, secretarul mitropolitan *Augustin Bunea*, profesorii *Vasile Hossu*, Episcopul de mai târziu, care își ia și sarcina răspunderii pentru redacție, *Victor Smigelschi*, *Isidor Marcu*, ajunși și ei canonici mai târziu, sunt întemeietorii.

La acest mănunchiu inițial, cu timpul se adaugă și alții atât din Blaj, cât și din alte centre. Amintim câteva nume din cei mutați dela noi. Dintre Blăjeni: *Ioan Micu Moldovan*, *Vasile Suci* (Mitropolitul), *Aurel C. Domșa*, *Silvestru Nestor*, *Alexandru Ciura*, *Octavian Prie*, *Ioan Coltor*, *Ștefan Roșianu*, *Alexandru Lupeanu-Melin*. Dintre colaboratorii externi: *Carol Auner*, *Ioan Banu*, *Vasile Manu* dela București, *Mihail Străjanu* dela Craiova; *Nicolae Togaș* dela Sibiu; *Ioan Borov*, *Felician Bran* dela Lugoj; *Augustin Luran*, *Florian Stan* dela

Oradea; *Teodor Roșu*, *Ion Ardeleanu*, *Constantin Pavel* dela Bistrița; *Vasile Lucaciu* dela Șești (Satu-Mare) ș. a. ș. a. Ea are corespondenți iscusiți dela Roma, Paris, Viena.

E lucru firesc ca scriitorii atât de numeroși și de aleși să aducă în discuție o mulțime de probleme pentru viața noastră bisericestii și națională.

Atunci, ca și acum, era mare trebuință de dumnezeiasca lumină a evangheliei în țara noastră la neamul nostru. Răpiți de anumite curente spirituale la modă, o mulțime de tineri redă totul la praf azi în ei, mâine'n ruină; se simt desamăgiți, blazați, înfrânți de lupta vieții, învinte chiar de ce ar fi început-o. Chiar cei ce se lășaseră târșiți câțva timp de acest primejdios curent de capitulare și demoralizare, pe urmă se reculeg și se întrebă: „Unde ne sunt viștorii?“

Putea oare gruparea dela „*Unirea*“ să ste nepăsătoare în fața acestor situații? putea oare să nu atragă atențiunea publicului cetitor, și deosebi a tinerimei, nu asupra unor comente trecătoare, ci asupra unor aștri de mână întă care veșnic vor străluci pe cerul omenirii: *S. Apostol Pavel*, *S. Ioan Gură de Aur*, *S. Augustin*, *S. Toma de Aquino* și alții?

E spre cinstea acestei foi și dovedește marea ei râvnă de înaintare că, deși se tipărește în așa numita „*Citadelă a etimologiei*“ cu scufițe și codițe, cum se spune altădată, totuși ea, dela început, e modernă,

Ce temelie? Slujbele lungi, cântate pe nas, au fos așezate de Hristos? Bâlcii, desordinea în biserică, au fost admise de Hristos? El a luat biciul și a lovit; pentrucă nu face și „Ortodoxia“ la fel? Dacă simplii creștini, cari nu judecă după după argumente dogmatice, ci numai după *practica* cultului, găsesc că unei asemenea ortodoxii e de preferit cultul catolic, — ce mai venim noi să le pretindem eroism în a suferi relele?!

Aici ajungem la răul cel mai mare: la înțelesul special, pe care l-a luat cuvântul „ortodoxie“, înțeles de atașament *conservativist* la tot ce am moștenit, fără nici o critică, fără nici o reacțiune a minții. În acest sens e susținută ortodoxia chiar și de minți gânditoare ca aceea a filosofului Rădulescu-Motru; în acest sens se trâmbiță superioritatea ortodoxiei și față de catolicism, care e mai dinamic!

Cu aceeași mentalitate se susține șintoismul, hindușismul și alte credințe „străbune“. Dar rațiunea nu le suportă. Și nu le suportă în primul rând o *ortodoxie luminată*.

Căutați deci domnilor și priviți altcum chestiunea, dacă credeți că trebuie să vă sesizați. Dacă nu: stați cu ochii închiși și lumea va merge înaintea!

N. B.

La mormântul martirului. În legătură cu sf. slujbă ce s'a făcut în Roma, la mormântul marelui ierarh-mucenic *Inocențiu Micu-Klein*, de către Înălții noștri Ierarhi petrecători în Cetatea Veșnică, d. *N. Iorga* scrie în „Neamul Românesc“ duioasele și româneștile rânduri ce urmează:

„La Roma un cerc de Români s-au adunat în biserică unde zace cel care a fost Ioan Inocențiu Klein, ca să aducă un omagiu de pietate aceluia care atât de departe de ai săi a fost coborât, în săracă haină de călugăr, supt lespezile aceluia lăcaș străin.

Era acolo lumea oficială românească, dar cu dânsa era întovărășit însuși sufletul nostru, și, pentru simbolul ce înseamnă acest sfârșit de nespuse tristețe, ar fi trebuit chemată cât mai multă lume italiană și, înștiin-

tate și ziarele care, uneori, plâng nenorocirea, pe deplin meritată, a urei cauze dușmane nouă.

Căci acest Vlădică e o dovadă a drep- tului nostru de a sta unde stăm.

Atunci doar, pe la jumătatea veacului al XVIII-lea, nu era o „agitație daco-romană“ și nici un profesor „romantic“ care să ridice sus îndreptățirile noastre pe pământul care din vechi al nostru este, și nici o Europă și o Americă la care să se adreseze reclamații naționale. Și omul însuși nu era nici un politician, nici un învățat.

Fiul de țăran Ioan Micu făcuse ceva studii după ce-i revenise misiunea de episcop unit, moștenind un predecesor cu multă cultură, dar aproape înstrăinat. Dar, când s'a adus în discuție rostul neamului său „nerecunoscut“ și apăsător, s'a trezit în el — ostașul.

A vorbit de Roma, de întâietatea locuinții, de covârșirea numărului, de purtarea sarcinilor. A fost atacat și insultat pentru această nație a sa. Și, învins acolo în dietă, el a făcut ca și Mihai Viteazul după Mirislău: s'a dus la Viena Impăratului și, peste dânsa, văzând-o nesimțitoare la dreptate, și la Roma de unde vin Impărații. Răspins și aici, el s'a înfășurat în dreptatea sa și a murit neînduplecat. — E încă un mormânt care vorbește. Și, de acestea avem multe!“

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare.

Alaltăieri, Joi, după Te-Deumul slujit la Patriarhie de însuși Sanctitatea Sa Patriarhul Nicodem în sobor de preoți, a avut loc deschiderea sărbătorească a Corpurilor Legiuitoare. *Mesajul Regal*, cetit de Suveranul Țării, lângă care se afla și augusta sa odraslă, Marele Voevod Mihai, cu întreg guvernul, a lăsat să se înțeleagă de ce principii e călăuzit și ce planuri are de gând să realizeze regimul actual. Așa s'au precizat următoarele:

România își păstrează cu stricteță și lealitate *neutralitatea*, „întrucât această atitudine corespunde atât intereselor Țării noastre cât și intereselor păcii, pe care înțelegem să le slujim fără încetare“. În politica externă

vom urmări și pe mai departe dezvoltarea bunelor raporturi cu toatele popoarele. Vom urmări țelurile acestei politici, hotărâți în acelaș timp a *ne apăra hotarele trase de dreptatea istorică* și conștienți de puterea noastră, pusă nu numai în slujba intereselor naționale, dar și în slujba marilor interese ale civilizației europene“. De aceea se va avea o grijă deosebită de *armată*, care rămâne „chezășia supremă a independenței și a integrității frontierelor“.

Ca să facem față greutăților zilei, s'a declarat de sus și tare că se va face *reorganizarea economică și agricolă* a României; se vor *armoniza salariile* funcționarilor publici; se va *echilibra bugetul* general și va fi apărată moneda. Totodată s'a mai adaus că: „În noul an bugetar sunt de prevăzut *noui cheltuieli* și deci *noui sarcini fiscale*“. — În ce privește legiferarea viitoare, s'au dat asigurări că se vor face *puține legi*, dar vor fi *respectate și aplicate*: „Excesul de legiferare, atât de păgubitor administrației și gospodăriei publice, trebuie curmat. Legi puține, dar legi respectate și aplicate. Această dogmă trebuie să îndrumeze pe viitor în permanență acțiunea de Guvern, cât și acțiunea de legiferare“.

Ne rugăm și noi cu Biserica: Doamne, Doamne; caută din ceriu și vezi și cercetează via aceasta — România — care a sădit-o dreapta Ta. Amin!

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al *Lugojului* a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: *Distinși de protopopii onorari*: Dumitru Bradu, Silvia Simonetti sen., V. Berinde sen., Ioan Pinteș, Petre Herlo, Ioan Ciunașu, Nic. Gârbea, Valer Sasu, Ioan Pop, L. Teglașu, Petru Vancu, I. Fântânariu, Patriciu Tufescu, Petru Berinde și Ioșif Sfercociu. — *Numiți parohi*: Dr. P. Sucu, Dr. Virgil Pușcașiu, Valer Sasu, Traian Maier, Dumitru Poștaru, Gavril Coroescu, Valer Nicola, Mihai

decă apare cu ortografia fonetică a Academiei Române. Când un bătrân profesor din localitate se ridică împotriva acestei tendințe, redacția, într'o notă foarte cuminte, declară că pentru ea ortografia e chestie de mâna a doua; de căpetenie e cea religioasă (ce credem și ce facem?). În cele religioase ea ascultă de Scaun Apostolic al Romei; în cele ortografice și literare de Academia Română dela București.

Orizontul „Unirii“ însă nu se mărginește la hotarele bisericii și neamului nostru. Ea urmărește manifestările universale ale Romei.

În adevăr, puține publicații periodice românești aduc atâtea enciclice, cuvântări, scrisori, hotărâri de ale Papilor și de ale Sfințelor Congregații (aceste ministere ale Sfântului Scaun) ca „Unirea“ dela Braj. În primii ani de apariție, dar și după aceea, la așa numita „Revistă bisericească“, locul cel dintâiu îl are Roma.

Cu câtă bucurie nu aduce ea renumita enciclică papală despre vrednicia răsăritenilor (*Orientalium dignitas*), ori minunata cuvântare rostită de Leon XIII în aceeași chestiune la 2 Martie 1895! Spre câtă mărime a veșnicului Păstor al sufletelor n'ar fi — scrie „Unirea“, reproducând cuvintele Papei — fericitul eveniment al unirii bisericilor! Ce putere de viață și nouă strălucire ar da ei întregii Biserici catolice și ce minunată înrăurire ar avea asupra altor frați, încă așa de străini de noi! Deși noi, poate, nu vom vedea acest eveniment fericit, totuși să nu-l socotim utopie, adică lucru cu

neputință de înlăptuit, ci să facem tot ce atârnă dela noi și mai ales să ne rugăm ca la ceasul sorocit de Dumnezeu, să înceteze orice desbinare, să ne privim toți ca frați în Domnul și fii ai aceluiași părinte comun, locuitorul Său pe pământ, Papa dela Roma. Atunci vom vedea că nu mai sunt despărțiri meșteșugite între noi, ci cu toții alcătuim, după dorința Mântuitorului: o turmă și un Păstor.

Închinată cu totul lui Dumnezeu, Țării și Neamului, „Unirea“, înfățișează cetitorilor săi o mulțime de pilde mărețe, vrednice de urmat. Unul din cele dintâi foiletoane („Foișoare“) ale ei este închinat S. Aloisio Gonzaga, acest model și ocrotitor ceresc al tinerimii catolice.

Nu trece, însă, cu vederea nici alte vrednicii și valori omenești. Ioan Brătianu-tatăl, Mihail Kogălniceanu, Gheorghe Barișiu ș. a., își au pomelnicele cuvenite în coloanele ei. Nu sunt uitați nici cei de alt rit: arhiepiscopii latini Ignate Paoli și Petru Pavel Palma, ziditorii catedralei S. Iosif, „cel mai frumos edificiu religios care există în România“, vorba lui Mihail Kogălniceanu. Deasemenea Maria Barbara Würdinger, întemeietoarea institutului de fete al călugărițelor numite engleze, din strada Pitar-Moș în București ș. a. ș. a.

Din 1894, adică dela „procesul Memorandumului“, încoace, „Unirea“ are o rubrică permanentă „La chestiunea noastră“. În această rubrică se urmărește de aproape tot ce se face și se scrie mai de seamă în chestia Românilor

Transilvăneni, supuși și prigonii de maștera stăpânire maghiară. În deosebi, se reproduc cele scrise despre noi în ziarele streine: italiene franceze, elvețiene, belgiene, engleze. Redactori, își dau seama, că aceasta mare chestiune e de însemnătate internațională; de aceea ne stă în interes să cunoaștem părerile altora despre noi și, dacă ele nu sunt întemeiate, să căutăm să le îndreptăm.

Un moment din cele mai înălțătoare, din câte au fost vreodată în viața Bisericii și a Neamului nostru este, de bună seamă, jubileul de 200 de ani al sfintei noastre Uniri. Ca pe un răboj sunt încrestate în coloanele acestei foi toate părțile serbărilor acestui jubileu, începând cu pelerinajul la mormântul lui Atanasie Anghel, făuritorul Sfintei noastre Uniri, și sfârșind cu prăznuirea Ei în diferite părți ale Provinciei noastre bisericești: la Lugoj, Beiuș, Sighet. Ele nu se vor putea cunoaște cu deamănuntul decât din însemnările acestei foi.

Când la 8 Iunie 1912 se publică Bula Papală „Christi fideles graeci“ pentru înființarea episcopiei greco-catolice maghiare de Haidudurogh, tot „Unirea“ și sora ei mai tineră „Cultura Creștină“ poartă lupta cea mai demnă pentru apărarea drepturilor românești ale celor 73 225 de credincioși smulși dela noi și târșiți la numita Episcopie ungurească. Și după lupta ce a purtat, ei i-a hărăzit Cel de sus fericirea să aducă mai întâi știrea, că Pius al X-lea a poruncit revizuirea bulci. Din pricina războiului

Șoproni, Eugen Suciu, Ilie Constantin, Aurel Grozescu, Ștefan Turcu, Iuliu Olariu, Ioan Opreanu, Aurel Birău, Gh. Iancu, Vlorel Munteanu, Ioan Pascota, Toma Nistor, Octavian Balomiri, Ioan Ordeanu, Sept. Avram, Petru Marcu, Vas. Berinde iun., Ieronim Hangea, N. Stolca, Sabin Voin, Oct. Aldea, Leon Iubaș și Avram Glidan. — Numiți la alte parohii: pâr. *Atanasie Pantea* din Racovița la Șelțin și pâr. V. Albu din Vișag I la Zăbrani.

Nouii miniștri. „Monitorul Oficial” aduce decretul regal prin care au fost numiți doi noul miniștri, în locul celor cari au plecat. Și anume d. C. C. *Giurescu* a fost numit ministru secretar de Stat la departamentul Propagandei Naționale, iar d. *Vasile Stoica* subsecretar de Stat la acelaș departament.

Spre cinstea altarelor. „Osservatore Romano” din 26—27 Febr. publică decretul numite „del Tuto” pentru beatificarea Venerabilelor *Gioacchina de Vedruna de Mas* și *Filippina Duchesne*, precum și decretul pentru aprobarea minunilor propuse pentru beatificarea Venerabilei *Maria Crocifissa di Rosa*, citite și promulgate în preluă, și fața Sfântului Părinte.

Locale. Dumineca viitoare, cea dintâi din Paresimi, va predica în catedrală pâr. *Dumitru Neda*, profesor-canonice mitropolit.

— Cântăreșii în turneu prin țară, dna *Mia Brala* și d. *Petre Alexandru*, cunoscuți dela Radio-București, s'au oprit și la Blaj ieri seara, dând o serată de muzică ușoară. — A participat foarte multă lume.

Misiuni populare. În eparhia de Nord, la *Virișmort*, au avut loc sfinte misiuni populare în zilele de 17—20 Febr. c. Vestitor al cuvântului mântuirii a fost pâr. *Gheorghe Marina*, ieromonah basilian dela Bixad. Roadele au fost dintre cele mai îmbucurătoare: în parohia aceasta mică s'au apropiat de SS. Taine 157 de inși și s'au înregistrat și mai multe reveniri la Biserica Domnului. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor pâr. *Gavril G. dja* și pâr. *Iosif I. Pallai*, preotul local. — În zilele de 25 Febr.—3 Martie c. s'au ținut sfinte misiuni și la *Cistetu* (Arhidieceză) și tot de către un părinte ieromonah basilian: *P. Iosif I. Bal* dela Obreja. Dacă vom spune că din 857 suflete,

cât face totalul credincioșilor, s'au mărturisit și cuminecat cam 600, credem c'am spus destul. La spovedit a dat ajutor pâr. I. Trația, preotul local.

Reuniune vie este reuniunea „*Sf. Maria*” din *Aradul* păstorit până bine de curând de pâr. *Iosif Popa*, ales canonic la Lugoj. Din darea de seamă în adunarea-i generală din anul în curs se vede că anul trecut s'au colectat 24.035 Lei, din care sumă s'au cumpărat și s'au făcut danii: ghete, hăinițe, flanele, căciulițe etc. la 50 copii, iar altor 40 de inși lipsiți li-s'a făcut rost de de-ale mâncării. S'au dat și 2000 Lei ajutoare în bani. La sărbători mari membrele se cuminecă în corpore. Pe lângă aceea grijesc de podoaba bisericeii; fac odorație și promovează pe toate căile cauza binelui.

Ziua Orientală dela Liuzi-Călugăra. În ziua de 22 Febr. c., la Seminarul Teologic al Părinților Franciscani Români din *Liuzi-Călugăra* (lângă Bacău) a avut loc o foarte simpatcă „zi orientală”, ținută amăsurat rânduelilor lui *Pius XI* pentru școalele teologice latine. După *Liturghia Sf. Ioan Gurădeaur*, la care răspunsurile le-a dat corul Seminarului, a urmat cuvântul de deschidere al pâr. rector *Dumitru Lucaciu*, apoi cântece corale potrivite și trei conferințe ocazionale. — Într'o vreme când atâția uități de sine vorbesc de rău Roma și Apusul Catolic, fiii credincioși ai acestei Bisericei caută cu drag spre Răsăritul creștin, îl cinstesc rânduelile sfinte și încearcă să-l vadă sub unghiuri de lumină.

Colectă pentru misiuni. Pe lângă toate greutățile zilei, eparhia *Maramureșului*, cea mai săracă dintre eparhiile noastre, știe să se țină pe linie pilduitoare când e vorba să se vădească spiritul de jertfelnicie al credincioșilor. Precum reiese din recentul său cercular (II, 1940), cu prilejul colectei misiunare din toamna trecută s'a ajuns la suma de 224.459 Lei, ceea ce înseamnă un spor de 26.814 Lei față de anul anterior, ajungându-se, în raport cu numărul sufletelor, la o medie eparhială de 62.19 la sută. — În două din districtele eparhiale s'au colectat sume cari trec de numărul credincioșilor din district. Așa distr. *Balamare* a realizat peste 124 la sută, iar *Mândăstur* 108

la sută. — Cu zel și tact apostolic mult bine se poate face.

Impotriva maniei minunilor. Nu tot aur ce lucește, și nu tot ce pare minune, e minune cu adevărat. De aceea Biserica e foarte rezervată în cazuri de acestea și examinează mult și minușios tot ceea ce are aparența unei minuni. Într'asta se deosebește radical de unii credincioși creduli, cari mai mult strică decât ajută adevărului și pietății răzimate pe adevăr. Dovadă de înțelepciune eclesiască și sub acest raport e ordinul mai recent al curiei episcopale spaniole de *Madrid-Alcala* prin care publicațiile catolice sunt recercate „să nu publice nici un fel de fapt, la aparență” cu caracter miraculos, fără autoizizarea prealabilă și categorică a autorităților bisericești”. Și nu încapă îndoielă că această măsură ce lovește în mania minunilor va fi deplin apreciată și va avea succesul propus.

† **Văd. Veronica Soran n. Irșic** s'a stins din viață la Satu-Mare, în 17 Febr. c., în anul 67 al vieții sale. — Facă-i Dumnezeu parte cu cel drept!

† **Aurelia Rațiu n. Zăvoianu**, văduvă de preot, a trecut cele veșnice la Tg. Mureș, în 1 Martie c. în anul 75 al vieții și 6 al văduviei sale cinstite. — Odihnească în pace!

BANCA POPULARĂ „AXENTE SEVERU”, — BLAJ

Nr. 57 1940

Convocare

În conformitate cu art. 43 din statut, convocăm adunarea generală ordinară, în ziua de 16 Martie 1940, ora 11 a. m., care va avea loc în localul Băncii, din Blaj, str. Inocențiu M. Klein. Dacă în această zi nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se va ține în ziua de 17 Martie a. c. la aceeași oră cu oricâți membri vor fi prezenți.

Ordinea de zi:

Cea obișnuită pentru verificarea bilanșului și descărcarea consiliului de administrație pentru anul societar 1939.

Blaj, 28 Februarie 1940,

Consiliul de administrație

mondial ce a urmat curând, revizuirea nu s'a făcut decât la sfârșitul acestui război. Dar s'a făcut. Fie numele Domnului binecuvântat!

Și tot această foaie, în toiul revoluției și anarhiei militare cu care a sfârșit numitul război, cu mare cheltuială hotărește să apară zilnic, fiind în cele din urmă luni ale a. 1918 doară singurul cotidian românesc din Ardeal, contribuind astfel la transformarea revoluției militare și sociale distructive, în revoluție națională românească constructivă. Articolele „Unirii” ar fi grăbit — se spune — remobilizarea Armatei Române și reîntrarea ei în acțiune, pentru desrobirea frașilor asupriți.

* * *

In România întregită?

S'ar fi părut că văzând împlinite atâtea gânduri și idealuri frumoase ale acestei foi, de acum ea ar fi putut să înceteze. Nimic mai greșit și mai primejdios, decât asemenea părere și încercare. — Sfânta Biserică și așezămintele Ei, deci și foile, revistele, ziarele care-i urmează învățăturile și poruncile ei, au într'un anume înțeles o tinerete continuă. Și lor li-se potrivesc cuvintele Psalmistului: „Innoi-se-vor ea ale vulturului, tinerețele tale”.

Dacă și în trecut ea trebuia să lupte pe două fronturi: pe cel național românesc și pe cel religios-moral, — de acum ea luptă mai ales pe acest din urmă front, astăzi tot așa de primejdios. Cine vrea, deci, — și care fiu

credincios al Bisericii noastre nu vrea?, — să fie informat conștiincios despre marile întâmplări religioase și politice din țară și străinătate, trebuie să le cunoască dintr'o foaie ca „Unirea”. Să nu se spună că și ziarele „independente” sau „neutre”, din punct de vedere religios, încă ne informează despre aceste întâmplări. Da, ne informează: dar cum? Ceea ce nu le convine, suprimă, pur și simplu. Așa au făcut ziarele italiene cu cuvântarea de Crăciun a Papei *Pius XI* în 1938. Așa fac cele nemțești cu partea aceea a enciclicei „*Summi Pontificatus*” a Papei de acum *Pius XII*, unde vorbește despre nedreptatea strigătoare la cer a împărțirii cele noi — a patra — a Poloniei.

Da, pentru că orice ziar, înainte de a informa anumite întâmplări, le judecă prin prizma proprie a interesului celui ce scoate gazeta. De aceea, zicătoarea: „Spune-mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești”, — se potrivește și la foi și ziare: Spune-mi ce foi și ziare citești, și-ți voi spune cine ești. Ziarul e judecător și prieten. A-l citi, înseamnă a-i primi judecățile sau sentințele și a-i urma faptele.

De aceea, fiindcă scris este: „Iar cel ce va face și va învăța, acesta mare va fi întru împărăția cerurilor” (Mt. 5, 19), pentru buna slujbă ce foaia *Unirea* timp de 50 de ani a făcut Bisericii și Neamului nostru, ea e vrednică de toată recunoștința noastră. Această recunoștință să nu rămână numai o vorbă goală, — ci să se transforme în fapte vii, creștinești.

Repetăm încă odată: „Unirea” nu a fost și nu este un organ oficial al Bisericii noastre. Și de aceea, ea a putut fi mai liberă, mai degajată, mai independentă. Și opiniile ei, și scrisorile ei au putut, uneori, chiar să nu acopere deplin vederile, din acel moment, ale oficialității bisericești. Ea a fost însă totdeauna în notă autentică și de bună credință a idealurilor religioase creștine, și în slujba marilor noastre interese bisericești, și naționale, în tot acei 49 ani de apariție împliniți.

Pentru acest motiv, — închinând șiret de mai sus acestei aniversări, credem că se cuvine să aducem bunului Dumnezeu cuvenita laudă și mulțumită, pentru că timp de 50 de ani și a putut îndeplini chemarea spre binele Bisericii și Neamului, în slujba adevărului, care singur ne face liberi (Io. 8, 32).

În al doilea rând, să căutăm s'o sprijinim și cu fapta. Sprijinul se rezumă în trei cuvinte: abonament, inserate, corespondență.

Și ne gândim, anume, ce avânt frumos ar putea lua această foaie cincantenară, dacă acum când se pregătește să intre în a doua jumătate de veac, fiecare abonată vechiu i ar aduce cel puțin un abonat nou. Îndoiindu-se ori întrebându-se numărul cetitorilor platnici, s'ar înmulți firește și paginile și deci puțința de a acționa a acestei foi. Cei ce singuri nu pot plăti un abonament de 200 lei pe an, se pot însoți doi sau chiar patru inși și s'o citească împreună. La fapte bune puținii se adună, dar mult pot — și cazul foi *Unirea* încă o dovedește — puținii buni împreună.